

Knižničné poriadky kasín na Slovensku na prelome 19.-20. storočia.¹

I.

A Sajóvölgyi Társaskor Könyvtár Jegyzéke. Tornallya: Nyomatott Künstler J. Könyvnyomdájában, 1899. 16 s.²

Spoločenský kruh údolia rieky Slaná vydal svoj katalóg v Tornali v roku 1899. Registruje okolo 350 titulov kníh, väčšinou beletrie. Sú usporiadané abecedne a uvádzajú signatúru, autora, názov, počet zväzkov a počet exemplárov.

Poriadok knižnice Slanskej doliny

1. Knižnicu sú oprávnení používať riadni interní aj externí členovia kasína.
2. Knižovník vypožičiava knihy v miestnosti kasína dvakrát do týždňa. Vždy v nedeľu a vo štvrtok popoludní od 4. hod. do 7. hod.
3. Každý člen spolku, ktorý chce používať knižnicu, musí do rúk knihovníka zložiť depozit vo výške 2 forintov.
4. Každý člen spolku si môže naraz vypožičať len jedno dielo, ak toto dielo pozostáva z viacerých zväzkov, resp. kusov, vtedy si môže vypožičať najviac dva zväzky. Ak by si niektorý člen spolku chcel vypožičať viac ako dva zväzky, tak za každé ďalšie dva zväzky musí opätovne zložiť depozit 2 forinty, t. j. pri 4 zväzkoch 4 forinty, pri 6 zväzkoch 6 forintov.
5. Žiadny z členov spolku nemôže mať vypožičanú knihu (knihy) viac ako dva týždne, resp. ak si vypožičia 4 zväzky, tak 4 týždne. Po uplynutí výpožičnej doby sa za každý zväzok a za každý deň navyše musí zaplatiť pokuta 1 grajciar, ktorú odrátajú z depozitu a pri ďalšej výpožičke musí čitateľ navýšiť túto čiastku opätovne na dva forinty.
6. Nikto nemôže mať knihu vypožičanú dlhšie ako 3 mesiace, kto ju má dlhšie, spolok ju bude považovať za stratenú a zaobstará knihu na náklady čitateľa a ak depozit nebude postačujúci na jej zaobstaranie, bude spolok túto sumu od dotyčného vymáhať a ďalšiu knihu si bude môcť vypožičať až po zaplatení a nahradení celej škody a po zaplatení nového depozitu si bude môcť vypožičať ďalšiu.
7. Za stratu alebo poškodenie vypožičaných kníh je zodpovedný čitateľ.
8. Ak niektorý z členov spolku sa po zaplatení depozitu rozhodne knižnicu nepoužívať alebo vystúpi zo spolku suma 2 forinty ako depozit mu bude vrátená.

Výbor spolku

¹ Príspevok je súčasťou plnenia grantu VEGA č. 1/0675/14 Výskum katalógov historických knižníc ako fenoménu kultúrneho dedičstva Slovenska a Slovákov.

² Dokument je uložený v Országos Széchényi Könyvtár v Budapešti pod signatúrou 831.301.

II.

LOSONCZI, Lajos. A Pozsonyi Casino Könyvtára. Pozsony: Wigand F. K. Könyvnyomdája, 1906. 81, [1] s.³

Katalóg knižnice bratislavského kasína bol vytlačený v rok 1906 a obsahoval záznamy o 2800 tituloch v nej uložených. Katalóg je usporiadaný podľa jazykov a v rámci nich abecedne s uvedením mena autora, názvu dokumentu, signatúry a počtu zväzkov. Sú tu registrované maďarské, nemecké, francúzske, latinské a talianske diela. Niekoľko latinských a talianskych prác je včlenených aj do kategórie nemeckých prác.

[Bez názvu]

Knižnica je zvyčajne otvorená každý bežný deň. Presnejšie údaje o otváracích hodinách si návštevník knižnice môže prečítať na ozname umiestnenom na knižnej skrini č. III.

Členovia kasína si môžu naraz vypožičať najviac 5 zväzkov kníh, z noviniek len jednu. Tieto si môžu vymeniť za iné najskôr po ôsmich dňoch, ale len v tom prípade, keď všetky predtým vypožičané knihy vrátili. Stratené alebo poškodené knihy sú povinní nahradiť novými exemplármi.

Vzácne a ojedinelé diela si je možné vypožičať len proti podpisu.

Týmto spôsobom prebieha aj prvá výpožička kníh pre nových členov kasína.

V ostatných záležitostiach podá vysvetlenie knihovník osobne.

Eva Augustínová

³ Dokument je uložený v Országos Széchényi Könyvtár v Budapešti pod signatúrou Hung. l. 13858 ac.